

EVOKACE

Rick Wakeman
**STARÁ A NEVRLÁ
ROKOVÁ HVĚZDA**
...a další podivuhodné historky

V O L V O X G L O B A T O R

Rick Wakeman

**STARÁ A NEVRLÁ
ROCKOVÁ HVĚZDA**

...a další podivuhodné historky

Rick Wakeman
**STARÁ A NEVRLÁ
ROCKOVÁ HVĚZDA**

...a další podivuhodné historky

Rick Wakeman: The Grumpy Old Rock Star
Copyright © Rick Wakeman and Martin Roach 2008, 2009, 2010
Translation © Milan Janeček, 2018
ISBN 978-80-7511-435-8

Z anglického originálu The Grumpy Old Rock Star

vydaného nakladatelstvím Arrow Books v Londýně
v roce 2010 přeložil Milan Janeček
Jazyková redakce Viktorie Hradská
Odpovědný redaktor Michal Hrubý
E-kniha PureHTML.cz
Obálka PureHTML.cz

Vydalo nakladatelství Volvox Globator,
Bořivojova 99, Praha 3 – Žižkov,
jako 64. svazek edice Evokace,
celkově jako svou 1134. publikaci
Vydání první
Praha 2018

Adresa knihkupectví:

Volvox Globator, Štítného 16,
Praha 3 – Žižkov, 130 00

Rick Wakeman je nejtalentovanější klávesista své generace, který je stejně doma na rockových pódiiích jako na kůrech velkých katedrál. Proslavil se jako klávesista sedmdesátkové superskupiny Yes a jeho neobyčejná koncertní turné i multimilionová alba jsou legendární. Objevil se rovněž v pořadu *Top Gear*, kde dosáhl žalostného času na jedno kolo 1.55.26.

Martin Roach, který s Rickem Wakemanem na této knize spolupracoval, je pětinasobný nejlépe prodávaný autor podle *Sunday Times*, který napsal více než sto knih o hudbě, zábavním průmyslu a kultuře pro mladé.

Vlastně si myslím, že mohu mluvit o obrovském štěstí, že jsem po tom všem ještě naživu (minimálně v době, kdy píšu tohle věnování – tedy v červnu 2008) a že se díky tomu mohu podělit o několik svých „neočekávaných“, „nevysvětlitelných“ a „neuvěřitelných“ dobrodružství muzikanta i nevrleho starého muže.

Bohužel příliš mnoho mých hudebních přátel, s nimiž jsem vyrůstal nebo spolupracoval, už není mezi námi. Tuto knihu bych tedy rád věnoval jim všem, protože svým osobitým způsobem přispěli k tomu, že je ze mě Stará a nevrlá rocková hvězda, na což jsem nesmírně hrdý!

ÚVOD

Jednoduchá matematika...

V den, kdy se tato kniha dostane na pulty obchodů, budu v hudebním byznysu působit už nějakých čtyřicet let.

Lidé, kteří mě dobře znají, rovněž dobře vědí, že se kolem mě nikdy nedělo nic obyčejného a absurdní situace mě provázely ať už jsem byl na turné, natáčel ve studiu nebo šel jen tak po ulici.

A jak do toho zapadá matematika?

Když počítáme, že se mi každý rok staly odhadem nejméně tři absurdní příhody, pak jednoduchým počtem dospějeme k 120 trapným momentům, které se v mém životě od roku 1968 odehrály.

Když se vrátíme v čase ještě o něco dál do mých poloprofesionálních let, dostaneme dalších zhruba sto podobných příběhů.

Ve výsledku to znamená, že tahle kniha by mohla být první z dvaceti svazků.

Nikdy jsem matematiku neměl moc rád.

JAKO MATRJOŠKA

Znáte matrjošky, ruské panenky, které se zasazují jedna do druhé? Kdysi se mi stalo něco podobného.

A shodou okolností právě v Rusku.

Díky hudbě jsem měl možnost cestovat po celém světě – ať už s Yes, na svých vlastních světových turné nebo kvůli propagaci jsem nalétal po světě spoustu mil. A nasbíral stejnou hromadu bizarních příhod jako suvenýrů. Při jedné příležitosti to byly vlastně samotné suvenýry, které mě dostaly do prazvláštní situace.

Kdysi jsem měl dělat televizní vystoupení v Moskvě, daleko za Železnou oponou. Cesta se uskutečnila někdy v polovině studené války a vztahy mezi západem a východem nebyly zrovna ideální. Už jsem v Rusku byl předtím a miloval jsem to tam – vždycky jsem se vrátil domů s kufrem nacpaným suvenýry.

S 20 dolary v kapse jste si tam mohli koupit cokoliv. Děti a rodina milovali rudá trička se srpem a kladivem nebo ušanky...prostě to, co si turisté obvykle z Ruska vozili.

Díkybohu, celníci se většinou tvářili, že si tohoto černého vývozu nevšímají.

Kromě uniformy KGB, kterou jsem koupil od úplně cizího člověka v jedné temné uličce.

Co to má všechno co dělat s matrjoškou? Čtěte dál...

Můj hotel byl takový typický hotel pro západní turisty. Policejní hlídka u vchodu a barikády všude kolem. A také jste dostali instrukce, kam můžete a nemůžete chodit a co můžete a nemůžete dělat. Upřímně,

nebylo to právě jednoduché, protože britští a američtí politici nevěřili Rusům a ruští politici zase nevěřili Američanům a Britům.

Já jsem Rusy miloval a vycházel jsem s nimi bez problémů. Televizní vystoupení proběhlo skvěle a kapela si to užívala. Teprve po natáčení se začaly věci komplikovat.

Nebylo žádným tajemstvím, že ruský černý trh prahl po dolarech. Za dolar jste si mohli koupit cokoliv. A když říkám cokoliv, myslím tím opravdu cokoliv! Jediná podmínka byla, že samotné bankovky musely mít nízkou nominální hodnotu, maximálně jedno – nebo dvoudolarovky, a musely být v dokonalém stavu, bez ohnutých rohů nebo jiných vad na kráse.

V tenhle konkrétní den jsem dolarovou bankovkou podplatil policistu, který držel hlídku před hotelem, a vydal se do ulic. Byla neskutečná zima. Měl jsem na sobě obrovský kabát, který jsem si pořídil v Americe; něco podobného, co tam nosí rančeři – byl prostě obrovský. Jak jsem si vykračoval po ulici, musel jsem vypadat jako kříženec mezi Mr Blobbym (postavička z programu *BBC Noel's House Party*) a J.R.Ewingem. Když jste byli ze západu, tak si vás na ulici snadno všimli, a já jsem musel se svými vlasy, výškou a rančerským kabátem, vypadat jako prototyp zazobance ze západu, vykračující si v chrupajícím sněhu. Netrvalo dlouho a oslovil mě na ulici podezřele vypadající člověk, který za sebou táhl omlácený hnědy kufr, určitě koupený od Arthura Daleyho nebo Del Boy Trottera (postavičky ze seriálů BBC). Většina těchto lidí mě znala, protože, jak už jsem zmínil, v Rusku jsem už několikrát byl a vždycky jako dobrý zákazník. Šel jsem po hlavní ulici a z přítmí jedné z bočních uliček se ozvalo: „Pane Wakemane, haló, nechcete si koupit nějaké tričko?“ Tihle podnikatelé pak otevřeli zaprášený starý kufr a nabídli vám nějakých pět triček za jeden dolar. Nebyly zrovna nejvyšší kvality, ale já si jich stejně vždycky pár koupil a s prodávajícím si popovídal.

Ale tentokrát to nebylo tenoučké tričko, co mi nabídli.

Byla to opravdová uniforma KGB.

Jen tak – v kufru.

Od úplně cizího člověka z uličky, která nebyla právě v místech, kam by chodívali cizinci. Uprostřed Moskvy. Během studené války.

Neptejte se mě, proč jsem z blíže nejasných důvodů následoval dotyčného muže do neznámé slepé uličky, když mi zašeptal do ucha nabídku jakéhosi ilegálního zboží. Schoval se za zeď, otevřel kufr a řekl: „Tady. KGB uniforma. Moc dobrá.“

Věděl jsem, že si zahrávám s ohněm. Vlastnictví jakéhokoliv artefaktu z majetku KGB nebo dokonce jejich uniformy bylo považováno za závažný trestný čin.

To všechno jsem věděl.

Ale byla to opravdu nádherná uniforma.

Nádherná.

Nejdřív jsem si myslel, že jde o padělek a také jsem mu to řekl. Ale on to odmítl.

„Nene, ona pravá, ona z KGB. Od mého bratra. Mám od ní i čepici.“

„Ale jak mám vědět, že je opravdu pravá?“

„Byla mého bratra. On u KGB byl a pak.. no ... pak on odešel.“

„Dobře. Ale jak to mám sakra propašovat do svého hotelu?“

„Svlékněte váš kabát, oblečte uniformu, přes ní váš dáte kabát, čepici do tašky a nikdo nebude to vědět.“

„Kolik za to chcete?“

„Pět dolarů.“

„OK.“

Svlékl jsem si kabát z Dallasu, kradmo jsem navlékl kabát KGB, – v té zimě jsem byl sotva schopen pozapínat knoflíky – a zase si oblékl svůj kabát. Vypadal jsem trochu jako balón a takhle jsem se vydal zpátky k hlavní ulici.

„Pane Wakemane...“, spěchal za mnou ten samý člověk.

„Copak?“

„Nechcete koupit ještě admirálskou uniformu?“

Tomu jsem nemohl odolat.

Znovu otevřel svůj kufr.

„Nádherná, opravdu velmi pěkná. Jak mám vědět, že je pravá?“

„Ta fakt pravá, opravdová admirálská uniforma. Ona od mého druhého bratra. Byl admirál a...no ...pak on už nebyl.“

„Máte u armády asi hodně příbuzných, co?“

„No, ano, tedy, já měl.“

„Dobře, a jak navrhujete, abych propašoval do svého hotelu tohle?“

„To ne těžké. Vy svlékněte svůj kabát, oblečte uniformu admirálskou na uniformu KGB mojeho prvního bratra a pak vy zase nandáte váš kabát.“

Aspoň mi nebude zima.

Vytáhl tu admirálskou uniformu z kufru; byla opravdu nád-herná,

zářila skvostnými knoflíky a odznaky. Všechno mi říkalo, že se řítím do průšvihů, ale ta uniforma byla tak nádherná!

„Za kolik?“

„Osm dolarů.“

„OK.“

Když jsem se podruhé převlékl, nabral jsem na objemu, že by vedle mě Pavarotti vypadal jako Twiggy. Sotva jsem chodil a otáčet se do stran bylo zhola nemožné. *Tohle je úplná blbost*, pomyslel jsem si. Došel jsem zpátky k hotelu a hlídač tam dostal záchvat smíchu. Podstrčil jsem mu dolar, aby se nezajímal, co se stalo. Jen se dál pochechtával, když sledoval, jak se tahle stodevadesáticentimetrová blond'atá matrjoška kolébá přes foyer.

Zpocený a bez dechu jsem se dostal na svůj pokoj, shodil ze sebe všechny vrstvy a pečlivě složil uniformy na posteli, hned vedle matrjošek a triček, které jsem rovněž nakoupil. Uniformy byly opravdu nádherné. Nicméně se mi začaly zjevovat děsivé představy o desítkách let strávených na těžkých pracích ve vězeňských táborech na Sibiři. Začal jsem pochybovat, jestli snaha propašovat tohle zboží ze země je zrovna dobrý nápad. Mohl jsem mluvit o štěstí, že mě nikdo nechytí, když jsem je měl tohle všechno venku na sobě. A jediné, co jsem chtěl, bylo dostat se v pořádku domů. Takže, navzdory logice celého nákupu, jsem se s těžkým srdcem rozhodl, že si ty uniformy sebou nevezmu.

V tu chvíli zazvonil hotelový telefon. Byl to někdo z televize, stále ještě měli naše pasy, do kterých jsme potřebovali víza k vycestování. Zatracená víza. Nikdy jsem s vízy nevycházel zrovna nejlépe, ale o tom až později. Jakmile jsem uslyšel hlas v telefonu, začal jsem se modlit: *Prosím, ať není problém s vízy.*

„Pane Wakemane, opravdu se omlouváme, ale máme problém s vízy.“

Super.

„Ale byli jsme ubezpečeni, že budete mít víza v pořádku pro svůj ranní odlet.“

Zavěsil jsem telefon a se vzrůstajícími obavami se vydal něco sníst. Otočil jsem se a obě uniformy raději pečlivě sbalil do svého kufru. Apak , čistě pro jistotu, kdyby pokojská nebo kdokoliv jiný přišli do mého pokoje zatímco budu pryč, jsem kufr zamknul a schoval pod postel. Jistota je jistota.

Druhý den ráno nebylo po pasech ani stopy. Zavolal jsem do televize a tam mě ubezpečili, že pasy budou čekat na letišti. V tu chvíli už jsem byl ve správném rozpoložení – jediné, co jsem chtěl bylo: dostat se domů. Jediné na co jsem mohl myslet byl můj pas, moje víza a zoufalství, že nestihnu let. Vydal jsem se na letiště v několikahodinovém předstihu. Tenkrát vypadala letiště v Rusku jako železniční stanice v Anglii někdy ve dvacátých letech. Letenky vydávali u malých dřevěných děr ve zdi, za nimiž bylo vidět pohublé tváře. Jen velmi málo Rusů si mohlo dovolit létat do zahraničí, takže se v těchto zchátralých budovách nacházeli především cizinci ze Západu. Vysvětlil jsem u přepážky svou situaci, a že jsem byl ujištěn, že na mě budou pasy i s vízy čekat u odletu.

Po pasech nebylo ani vidu ani slechu.

Paráda.

Usadil jsem se i se zbytkem kapely na dřevěnou lavici a lidé z letiště začali zjišťovat, co se děje. Nikde nebyl žádný telefon, nikoho jsme tam neznali a čas našeho odletu se nepříjemně blížil. Promýšlel jsem všechny možné varianty co dělat, abychom dostali svá víza. Seděli jsme tam celou věčnost...ale nikdo nám nebyl schopen cokoliv sdělit.

A pak naše letadlo odletělo.

Bez nás.

Ve chvíli, kdy se letadlo odlepilo ze země, objevil se přísně vyhlížející muž v tmavém obleku a přistoupil ke mně. Bez představení řekl: „Pane Wakemane, mohli byste jít prosím se mnou?“

Samozřejmě jsem uposlechl a šel za ním do malé kanceláře. Byl velitelem letištní bezpečnostní služby.

V rohu stála malá komoda, na ní stará konvice, vedle malý stolek, určitě ne větší než přepážka a u něj židle. Sotva jsme se do místnosti oba vešli. Vypadalo to tam jako z padesátých let a podobně i páchlo. Představil se jako Igor (vážně si nedělám srandu) s příjmením, které jsem si nebyl schopen zapamatovat, ale končilo na „kov“, a řekl: „Posaďte se, prosím. Pane Wakemane, jak to, že jste neodletěl svým letadlem?“

Řekl jsem, že nemáme své pasy s vízy a znovu vysvětlil celý náš problém. Řekl mi, že odpoledne na letišti neplánovaně přistane letadlo British Airways a on by nám mohl zařídit, aby nás vzali na palubu. Vzal si telefonní číslo do televize, která měla naše pasy, řekl, že obvolá pár míst a víza zařídí. Pak mi doporučil, abychom si koupili nové letenky, zatímco budeme čekat. Poslal mě do kanceláře nějakých finských aerolinií, které měly ještě menší kancelář. Bylo zvláštní, že akceptovali moji AmEx kreditní kartu a dostal jsem na ni čtyři podivné kusy papíru, které vypadaly jako staré sázenky, ale byly to očividně letenky. Když jsem se podíval na účtenku, protočily se mi panenky... byla na 2.000 dolarů!

V té době to bylo malé bohatství, ale v tu chvíli jsem to moc neřešil.

Když jsem se vrátil do Igorovy kanceláře, měl na telefonu někoho z televize. Už byl dost naštvaný a vysvětloval jim, že kvůli jejich neschopnosti jsem teď musel utratit 2.000 dolarů. Chlapík z televize se omlouval a řekl: „Mám vaše pasy i vaše víza. Hned jedu na letiště. Vezmu sebou i 2.000 dolarů v obálce.“

„Ne! To nesmíte udělat. Musím opustit zemi se stejným množstvím peněz, s jakým jsem přijel. Tohle je nějaká miliarda rublů, nikdy mě odsud nenechají odjet.“ V tu chvíli jsem už už očekával, že se mezi dveřmi objeví Harry Palmer, postava špióna z románů Lena Deightona. Nebo aspoň Michael Caine, který tuhle postavu ztvárnil ve filmech.

Nakonec nám doručili pasy i s vízy. Igor si viditelně oddechl a otočil se na mě: „Výborně, myslím, že už je všechno v pořádku. Letenky, pasy, víza... Pomohu vám s rychlým odbavením, ale musíte mi říct, jestli máte v kufrech nějaké matrjošky nebo trička. Máte ve svém zavazadle něco, co byste tam neměl mít, pane Wakemane?“

V tu chvíli jsem si poprvé za celý den uvědomil, že jsem v tom spěchu, abych se dostal včas na letiště, zapomněl vybalit obě uniformy, které byly krásně uloženy v zavazadle, které jsem měl mezi nohama, hned vedle Igorova stolu, v té malé kanceláři v sedmdesátých letech, v Rusku, během studené války, tisíce mil od domova.

„Ehm, no, víte, mám tam pár maličkostí.“

„Jasně, takže nějaké matrjošky, že? Líbí se vám?“

„No, vlastně je to trochu něco jiného.“

Igor otevřel zavazadlo a podíval se dovnitř. Jeho tvář zbledla jako sníh, který padal na tundru za okny.

„Pane Wakemane, co to je?“ zeptal se.

„Pravá uniforma KGB. Alespoň tak mi to řekli.“

„To vidím, že je to uniforma KGB, pane Wakemane, ale co dělá ve vašem zavazadle?“

„Je to vycházková uniforma,“ nadhodil jsem a doufal, že to jako vysvětlení bude stačit.

„To není možné, pane Wakemane, nikdo takové uniformy nemá.“

„Ale ona je opravdu pravá, patřila bratrovi jednoho chlapíka, ten byl v KGB a pak od nich odešel.“

Igor se naklonil přes stůl a polohlasem pronesl: „Ricku, *nikdo* neodchází od KGB.“ Igor se na chvíli zamyslel s rukama spojenýma konečky prstů do pyramidy. Pak řekl: „Dobře, vím co se dá dělat. Mohl bych vám pomoci, ale nejdříve musíte vy pomoci mně, Ricku.“

V tu chvíli bylo jen málo věcí, které bych nebyl ochoten udělat, abych mu *pomohl* – už jsem skoro cítil vůni ovesné kaše, kterou servírují v pracovních táborech na Sibiři.

„Cokoliv, udělám cokoliv. Co byste si přál?“

„Pár desek Led Zeppelin. A The Who, ano?“

Asi nikdy v životě jsem si tolik neoddechl. Byl jsem ve velmi vážné situaci a tady bylo něco naprosto triviálního a snadného, co mohlo celý problém vyřešit.

„Příteli, mohu vám sehnat jakékoliv desky budete chtít.“

„I Yes?“

„Ano, i Yes.“

Potichu mi vysvětlil, že nákladní vozy Lufthansy mohou cestovat mezi Západem a Východem téměř bez kontrol a tím způsobem mu budu moci poslat nahrávky. Slíbil jsem mu poslat všechny desky, které bude chtít a on mi ve spěchu sepsal seznam. Pak mě doprovodil k detektoru kovů u odbavení a zašeptal mi do ucha: „V klidu, Ricku, KGB uniforma je jen látka, takže nespustí detektor kovů.“

„To ne, ale co odznaky a knoflíky na admirálské uniformě?“

Zase zbledl.

„To není možné, Ricku. Jak to? Počkat, nechte mě hádat, je to od toho samého člověka?“

„Přesně tak. Od jeho druhého bratra. Byl admirálem a pak, ehm, nebyl.“

„Rozumím. Následujte mě.“

Myslel jsem, že už to nemůže být horší.

Ale bylo.

Když jsme přecházeli letiště s oběma ilegálně nabytými uniformami v kufru, které jsme se právě chystali propašovat skrz celní odbavení s bezpečnostním agentem přímo od KGB, zjevil se člověk z televize, který ke mně běžel se slovy: „Ricku, Ricku, mám vaše pasy a víza a mám i vašich 2.000 dolarů!!! Jsem čestný člověk a držím své slovo, Ricku!!!“ a okamžitě mi předal velký hnědý balíček, nacpaný jedno a dvoudolarovými bankovkami.

Jako blesk se ozval Igor: „Okamžitě to schovejte!“

Musel jsem přemýšlet rychle. Podíval jsem se na své tři společníky, kteří měli na tváři výrazy *My s tím nemáme nic společného*. Nacpal jsem tedy peníze do svých spodků a ponožek.

To nejlepší, na co jsem v té chvíli přišel.

Když jsem vzhlédl, celní úředníci stáli naproti mně přes halu a pozorovali mě.

Musím říct, že ačkoli se tomu dnes směju, tehdy jsem si málem pustil do kalhot.

Jako mrtvý muž jsem se vydal k přepážce odbavení. Podal jsem jim svou letenku, pas i víza. Chlapík začal něco povídat, ale pak si ho Igor vzal stranou do malé kabinky a něco mu zašeptal do ucha. Celník vyšel ven a bez řečí a kontroly mi pokynul, abych prošel i se svým kontrabandem.

Na řadě byla kontrola peněz. Což v mém případě znamenalo i 2.000 dolarů v hnědé obálce, kterou jsem měl nacpanou ve spodcích. Vzhlédl jsem – doslova a do písmene – k ženě, vedle které by Giant Haystacks (legendární obří muž) vypadal jako trpaslík. Zeptala se mě: „Do země jste přicestoval se 100 dolary a 130 librami. 30 liber jste si proměnil na rubly, takže byste teď měl mít u sebe 100 dolarů a 100 liber. Nebo máte u sebe ještě nějaké další peníze, o kterých byste se mi měl zmínit?“

Stál jsem tam, doslova vycpaný dolary ve všech záhybech a otvorech. Před dvěma minutami mě sledovala, jak si nacpávám peníze do kalhot.

„Ehm, nikoli.“

Zase Igor a jeho tichý šepot do ucha a opět mi pokynuli, abych pokračoval. Během pěti minut jsem seděl v prakticky prázdném letadle a snažil se vecpat do sedadla se všemi těmi dolary, které mi vypadávaly z kapes a dalších intimnějších míst mých kalhot. Po několika minutách se objevila letuška a řekla: „Vlastně jsme se tu zastavili jen na doplnění paliva, pane Wakemane, neměli bychom ani nikoho brát na palubu. Slyšela jsem, že jste se dobře bavil. Určitě máte nějaké historky k vyprávění...“

„Ano, i tak by se to dalo říci. A jednoho dne je možná budu moct i vyprávět.“

JAK SE NECHAT NAPÁLIT

Dlouho před uniformou KGB, před vystoupením pro ruskou televizi, dlouho před Yes, před celosvětovým turné, progresivním rockem a vším okolo, dlouho před tím vším jsem byl jen kluk, který miloval hudbu a rád hrál na klavír. Jak jednou řekl Louis Armstrong „je to báječný svět“, ale pro naivního, šestnáctiletého pubertáka, který se snažil prosadit v showbiznysu šedesátých let to asi zas tak moc neplatilo, zvláště v tom „báječném světě“ show-biznysového managementu.

V tomhle věku se toho máte hodně co učit.

Tady je jedna z mých prvních lekcí – jak jsem se setkal, pracoval a nakonec nedostal zaplaceno od jednoho z největších hudebních manažerů všech dob.

V polovině šedesátých let byla rádia vystavena kontroverznímu nátlaku, který by se dal nazvat jako *vysílací čas bez jehly*. (Naráží se tu na jehlu gramofonu – pozn. překladatele) S obrovským nárůstem prodeje gramofonových desek a jejich většinovým využíváním v rádiu oproti živým muzikantům se začaly muzikantské odbory strachovat, že budou muzikanti za chvíli nepotřební. Takže rozjely mohutnou kampaň, díky které bylo odsouhlaseno, že Radio 1 věnuje určitý vysílací čas něčemu, co bylo právě pojmenováno jako *vysílací čas bez jehly* – tedy, že bude vysílat živá vystoupení a nepřehrávat vinyly. Ačkoliv se to dnes zdá podivné, je to stoprocentní pravda. Diskžokejové jako Jimmy Young (kterému teď už musí být aspoň 128 let) pouštěli současné hity a čas od času do toho přihodili živou nahrávku. Upřímně, i když se to dnes zdá archaické, praktickým výsledkem téhle regulace bylo, že vytvářela práci živým muzikantům.

Jedním z nejznámějších umělců tohoto *vysílacího času bez jehly* byl výborný zpěvák James Royal. Jeho manažerem byl Mervyn Conn, který již bohužel není mezi námi. Dodnes si myslím, že jeho příjmení bylo

to nejlépe padnoucí, jaké kdo v showbyznyse měl. (Conn = sednout někomu na lep, být napálen – pozn. překladatele)

Mervyn Conn...protože – ano – spousta z nás mu sedla na lep.

Navzdory tomuto očividnému manažerskému handicapu se Jamese Royala stal jedním z nejzaměstnanějších umělců *vysílacího času bez jehly*. Dokonce věc dospěla do takového bodu, že James Royal a Royal Set byli často žádanější, než umělci s velkými nahrávacími smlouvami. Později jsem se dozvěděl, že za většinou dopisů fanoušků stála Jamesova maminka. Žila v jižním Ealingu, ale napsala do BBC desítky dopisů. Aby se vyhnula podezření, rozesílala nejdřív dopisy svým přátelům po celé Anglii a ti je potom teprve posílali na BBC. Netrvalo dlouho, a díky dopisům své matky i dopisům opravdových fanoušků se z Jamese Royala stal nejžádanější rozhlasový umělec po celém světě.

Jak jsem se do toho dostal já a kde se mé cesty zkřížily s Mervynem Connem?

K Jamesi Royalovi jsem se dostal z hospůdky Red Lion z Brentfordu. Výborný rock'n'rollový podnik, kde se potkávali muzikanti ze všech možných kapel a každý čtvrtek a pátek spolu jamovali. Objevovala se tu spousta úžasných hráčů jako třeba John Entwistle (Who) nebo právě James Royal. Pro mě, jako pro šestnáctiletého nadšence, bylo obrovské privilegium, že jsem mohl hrát vedle takových velikánů. Jezdával jsem tam v kamarádově starém Land Roveru, se starými oprýskanými Hammondy v kufru, a celou noc jsem doprovázel tyhle slavné muzikanty. Tohle jsem miloval.

James Royal byl velimi příjemný chlap a mě potěšilo, když se na mě jednou obrátil: „Nechtěl by sis se mnou zahrát na session pro Radio 1?“

V tu chvíli jsem málem spadl ze židle.

„A tady je seznam muzikantů, kteří tam budou taky hrát...“

Všechny ty hráče jsem obdivoval.

„A za jedno natáčení dostaneš dvě libry.“

Byl jsem v sedmém nebi. V té době jste za jednu libru mohli mít plnou nádrž benzínu.

Když přišel ten slavný den, nadšeně jsem se dostavil do studia Maida Vale v Londýně, které se proslavilo během druhé světové války. Byl to úžasný malý labyrint s mrňavou režii a nahrávací místností. Každá živá session se natáčela přímo do čtvrtalcové pásky – bez jakéhokoliv míchání, prostě jen tak. I když říkám „živá“, vlastně to fungovalo tak, že se ve studiu sešlo nějakých šest muzikantů, natočili zhruba tři hodiny materiálu a ten se později použil pro *vysílací čas bez jehly*. Z nějakého důvodu ve studiu vždycky seděla starší dáma, zabraná do pletení, s vlněnými špunty v uších.

Později jsem se ptal, proč tam byla a dozvěděl se, že byla vlastně pozůstatkem z dob druhé světové války. Během války byl nedostatek zkušených producentů a techniků, protože většina z nich v konfliktu zahynula. Proto BBC najala spoustu žen, aby dělaly původně *mužskou* práci. Tyhle ženy dostaly smlouvy na dobu neurčitou a po skončení války BBC nezbylo nic jiného, než si je nechat. Starší dámy tak seděly v rohu studia se špunty v uších proti hluku kapel...a pletly.

Moje první natáčení šlo každopádně jako po drátku a Jamesovi se, díkybohu, moje hra líbila. Byl jsem nadšen, že si mě vyžádal znovu a než jsem se stačil rozkoukat, měl jsem za sebou šest týdnů natáčení. Nemohl jsem uvěřit svému štěstí. Bylo to super.

Pak mi došlo, že jsem ještě nedostal zapláceno. Nadhodil jsem tuhle záležitost Jamesovi a ten mi řekl, že o tyto záležitosti se stará jeho manažer.

Přišel čas, abych poznal Mervyna Conna.

Jeho kancelář byla kousek od Leicester Square. Vměstnal jsem se do svého malého autíčka Ford Anglia (o tomhle legendárním automobilu se dozvíte později) a poprvé v životě jsem se vydal autem do Londýna. Málem jsem si pustil do kalhot, v životě jsem neviděl takovou dopravu a neměl jsem nejmenší ponětí, kam vlastně jedu. I když jsem žil zhruba pět mil od Londýna, bylo to tiché předměstí plné zeleně a obklopené poli. Vlastně to byla úplně jiná planeta. Živě si pamatuji, jak jedu po A40, v hlavě zmatek a nořím se do chaosu velkoměsta.

Nakonec jsem nějak uprostřed West Endu Mervynovu kancelář našel. Vystoupal jsem ke dveřím kanceláře, na kterých byla malá cedulka „Mervyn Conn Artists“. Nad úzkými schody byla malá recepce, kde u psacího stolu seděla dívka.

Nervózně jsem se ohlásil, „Přišel jsem za panem Connem. Jsem Ricky Wakeman.“ (V té době mě lidé oslovovali Ricky. Jedna z mých prvních přítelkyň mi řekla, že to zní lépe a američtěji, protože Richard je jako jméno pro nějakého starého prďolu. Asi bych se dnes měl vrátit zase k Richardovi, že?)

Nicméně...

„Ze které jste kapely?“

„James Royal a Royal Set.“

Odešla dveřmi nalevo a zavřela za sebou.

Pak jsem ji zaslechl, jak říká: „Je tu nějaký Rocky Wigwam a chce se s vámi sejit.“

„Tak ho sem pošlete.“

Když jsem si sedal proti Mervynu Connovi, byl jsem velmi nervózní. Seděl za obrovským dubovým psacím stolem, obklopen čtyřmi stěnami pokrytými zlatými deskami. Vzpomínám si, jak jsem si pomyslel

„Paráda. Tohle je něco.“ Mervyn byl velmi přátelský.

„Hodně jsem o vás slyšel, Rocky.“

„Ehm, já jsem Ricky, pane Conne.“

„Jistě, hodně jsem o vás slyšel, Ricky.“ Očividně neměl nejmenší tušení, kdo jsem a co po něm chci. „Hodně jsem slyšel o vás i o tom, jaký jste skvělý hráč.“

„Děkuji, pane Conne.“

„James si vás velmi považuje a říkal mi, že jste jeden z nejnadanějších mladých kytaristů v zemi.“

„Já hraji na klávesy, pane Conne.“

„Samozřejmě, jeden z nejnadanějších mladých klávesistů v zemi.“

„Bylo mi řečeno, že si tady mám vyzvednout peníze za nahrávání. Je to šest nahrávání po dvou librách, což dělá dvanáct liber, pane Conne.“

„To jsou výborná nahrávání, vidíte? A jsou také velmi oblíbená...“

Já jen poslušně přikyvoval a odpovídal „Ano“ a „Děkuji mnohokrát“ prakticky na všechno, co vyšlo z Mervynových úst. Neustále něco povídal a najednou se za svým gigantickým stolem zvedl. Automaticky jsem se postavil také. Mervyn byl daleko menší, než jsem si myslel, takže když obešel stůl a postavil se vedle mě, musel zvednout ruku, aby mě mohl vzít kolem ramen. Pomalu mě odvedl ke dveřím a řekl: „Máte před sebou velkou budoucnost, Rocky...“

„Ricky.“

„Máte před sebou velkou budoucnost, Ricky. Podle toho, co jsem slyšel, máte na to, abyste hrál s těmi nejslavnějšími.“

„Děkuji, pane Conne.“

Když jsme stáli v recepci vedle slečny za psacím stolem, vzal mou ruku do svých a řekl: „Kdykoliv se mnou budete chtít mluvit, víte kde jsem. Klidně se zastavte.“

Pak se otočil, odešel do své kanceláře a zavřel za sebou dveře.

Usmál jsem se na dívku, šťastný, jak moje schůzka dobře proběhla a sešel jsem po úzkém schodišti dolů. Došel jsem k autu a ve chvíli, kdy jsem do něj nasedal, došlo mi, že jsem nedostal své peníze. Vrátil jsem se zpátky do domu a po úzkém schodišti nahoru do recepcce.

„Mohl bych ještě mluvit s panem Connem, prosím?“ řekl jsem.

„Bohužel již odešel na schůzku.“

Venku jsem byl maximálně půl minuty.

„Kdy se vrátí?“

„Asi za týden.“

„Aha. A jak se s ním mohu kontaktovat?“

„Prostě mu zavolejte.“

Snažil jsem se mu dovolat několik týdnů, ale s Mervynem se mi mluvit nepodařilo.

Tohle byl prostě Mervyn Conn.

Nikdy jsem nedostal zapláceno.

Když se na to podívám zpětně, byl jsem mladý, nezkušený a měl jsem tu možnost hrát se špičkovými muzikanty pro BBC. Těch dvanáct liber by bylo fajn, ale pořád jsem na tom vydělal.

O mnoho let později jsem se potkal s Jamesem a se smíchem jsme na Mervyna a *vysílací čas bez jehly* vzpomínali. Tihle uznávání veteráni vzpomínali na tuhle dobu jen v dobrém a cítili jako privilegium, že se mohli tolik naučit.

„Víš, Jamesi, já nikdy nedostal zapláceno.“

„Víš, Ricku, to nikdo!“

Jak se stalo, že si šestnáctiletý mladík zahrál v hospodě s nejlepšími muzikanty v zemi? Je to trochu pokleslý příběh o mizerném vybavení, řádění a alkoholu. Tak pojďme na to...

V době, kdy jsem byl na *výplatní listině* Mervyna Conna, jsem už byl muzikant zkušený z několika párty kapel. Jedna z prvních byla honosně pojmenovaná „Atlantic Blues“. V době, kdy jsem začínal, představovalo hraní na klávesy zásadní problém už jen čistě z ekonomického hlediska. Kytaru jste si mohli koupit za pět liber, ale malé elektronické klávesy vás přišly na 50 nebo 60 liber. Když si vezmete, že průměrná týdenní mzda byla 14 liber a moje kapesné bylo 25 pencí, byly to astronomické peníze. Také neexistovala cenově přijatelná nebo okamžitě dostupná možnost ozvučení. Takže i když jste si už našetřili na klávesy, byla velká šance, že vás stejně nikdo neuslyší. Praktické dopady všech těchto problémů byly, že jste skončili u staromódního akustického klavíru. Často se stávalo, že sestava kapely se utvářela spíš podle toho, kdo měl jaké vybavení, než podle muzikantských schopností. Po mnoho let se tvrdilo, že když Billa Wymana vzali do Rolling Stones, bylo to proto, že měl víc vybavení, než všichni ostatní dohromady. Ken Holden z Atlantic Blues byl to samé, i když tím jakákoliv naše další podobnost s Rolling Stones končila. Ken byl – a sám to také přiznával – nepřilíš dobrý bubeník na sadu, i když díky působení v pochodové kapele Boys' Brigade byl výborný na rytmický bubínek. Byl si tohoto nepatrného nedostatku vědom a dokonce se snažil si z vybavení Boys' Brigade sestavit bicí

sadu z rytmičáku a kopáku, ale měl k dispozici jen jeden činel. Pak to vylepšil nákupem bubenické sady Gigster – u Woolworthů stála pouhých 12 liber a byla to ta nejlevnější a nejmizernější bicí sada, s tím nejhorším zvukem. Korpusy byly tak tenké, že když jste sešlápli šlapku, kopák se prohnul do oválu. Průměrná doba sestavení sady byla asi dvanáct sekund. Myslím, že dnes jsou docela ceněné, protože jich tak málo vydrželo. Tehdy ale byly až absurdně mizerné, ale *byla to sada* a tak byl Ken žádaným muzikantem. Ken byl velmi podobný Keithu Moonovi. Tedy ne ve svých muzikantských schopnostech, to v žádném případě, ale v tom, že neměl ani tušení, co se kolem něj děje.

A pak tomu nasadil korunu.

Koupil si dodávku.

Chtěli jste být v kapele? Pokud jste si koupili dodávku, byla to *vaše* kapela.

Společně s Kenovým kamarádem Derekem na basu, Kenem na bicí a výborným rock'n'rollovým kytaristou Alanem Leanderem jsme v roce 1963 dali dohromady Atlantic Blues. Ken namaloval název kapely na dveře dodávky a už jsme byly součástí hudebního průmyslu.

Měli jsme dokonce i manažera, kterým byl Paul Sutton, třináctiletý člen Boys' Brigade. Zkoušeli jsme v sále centra civilní obrany v Northolt Park a byla to strašná sranda. Nikdo si nemohl dovolit koupit aparát, ale Ken naštěstí pracoval jako elektrikář u londýnské městské dopravy a byl tak trochu kouzelník. Koupil starý pokažený vortexový zesilovač za jednu libru, nějak se mu podařilo ho zprovoznit a dokonce do něj zadrátoval tři vstupy. Zkreslení bylo příšerné a jen jeden ze vstupů byl doopravdy slyšet, ale to nám nevadilo. Měli jsme aparát! Vedle klavíru mi pověsili mikrofon, takže jsem byl *jakože* ozvučen; Alan Kenovi půjčil tu libru na nákup aparátu, takže to byl on, kdo šel do *hlasitého* vstupu.

V zásadě jsme slyšeli jenom Alana Leandera.

Ale byla to sranda a my si to užívali.

Časy s Atlantic Blues pro mě byly super. Pravidelně jsme zkoušeli a během krátké doby jsme se posunuli od velice špatné hry k průměrně špatné.

Pak jednoho dne přišel Ken a řekl: „Máme kšeft!“ Málem to s námi švihlo. Tehdy to byl sen všech – dostat pořádný kšeft – byla to obrovská prestiž. Spousta hospod v sousedství měla živou kapelu. Ta naše se jmenovala Timber Carriage, což bylo kousek po A40 v Northoltu a asi nejvíc slávy si získala ve chvíli, kdy se v ní zastavil sovětský premiér Kosygin, když na něj přišla potřeba a právě jel se svou kavalkádou kolem. Legenda praví, že trval na použití toalety v hospodě – někde nejspíš zaslechl, že podobné záchody používali proletáři. Během dvanácti hodin od chvíle, kdy komunistická moč zasáhla demokratický porcelán se nad zmíněnou toaletou objevila pamětní deska, na které bylo napsáno: „Tady močil premiér Kosygin“, vedle toho datum a přesný čas. Dnes tam stojí McDonald's. A tu desku tam nenechali.

Kousek dál po A40 směrem na Hayes byla další hospoda, která měla taneční sál s pódium, kde se pořádaly rockové a popové večery a Atlantic Blues tam jednoho večera dostali příležitost vystoupit před rockovou kapelou z Francie. Už nám lezlo krkem samotné zkoušení, takže to pro nás byla vítaná změna. Nemohu ani popsat, jaké mezi námi zavládlo vzrušení.

Ve chvíli, kdy přijela hlavní kapela, byli jsme v šoku. *Každý z nich měl svůj aparát*, což byla neslýchaná věc. Bubeník musel mít snad 23 činelů – Ken měl stále jen ten jeden. Byli jsme informováni, že máme hrát půl hodiny, že nedostaneme zapláceno, ale když budeme dobří, budeme si moci zahrát znovu a tentokrát už dostaneme honorář pět liber na kapelu. Byl jsem ještě vzrušenější, že bychom v budoucnu mohli dostat placený kšeft.

Pak jsem se rozhlédl po sále.

Na pódiu nebylo žádné piano.

„Kde je piano?“ zeptal jsem se, nikoliv bez důvodu.

„Támhle“, odpověděl majitel a ukázal na druhou stranu sálu.

Piano tam opravdu stálo, opřené o protější zeď. Snažili jsme se ho přesunout, ale majitel nás zastavil s tím, že na podiu není dost místa a piano má zůstat tam, kde je. Ať už se nám to líbí nebo ne. Já chtěl hrát stůj co stůj, tak jsme piano nechali na místě.

V sále byla ten večer trochu divná nálada. Když přišla naše chvíle, tupě jsem přešel k osamocenému pianu dozadu sálu. Mezi mnou a podiem bylo nějakých 150 lidí. Kapela začala hrát a já neslyšel vůbec nic. Ken hrál úplně příšerně, nikdo mě neslyšel a celkově to byla katastrofa.

A pak vypukla ta nejlepší rvačka.

V davu, mezi mnou a kapelou.

Ještě jsem pár taktů pokračoval a snažil se vykukovat zpoza zběsilé rvačky, plné pěstí a rozbitých sklenic. Brzy jsem si ale uvědomil, že je to dost nebezpečná situace a navíc mě stejně nikdo neposlouchá. Jako bychom byli domluvení, ve stejné chvíli přestala hrát i kapela na pódiu a uprchla se svým cenným vybavením nejbližším východem. Všichni jsme zapluli do dodávky a odjeli jsme dřív, než se dostavila policie a ukončila rvačku – ze které se nakonec vyklubalo vyřizování účtů mezi dvěma místními gangy.

Alan Leander zdeptaně pronesl: „Tolik promrhaného času.“

„No, já nevím,“ řekl Ken a v rukou držel pár drahých činelů, které patřily hlavní kapele. „Vypadá to, že odteď máme tři činely!“

Po poněkud zvláštním angažmá v sociálním zařízení pro lidi s mentální poruchou – neptejte se mě na nic – jsem se přidal k místní

taneční kapele, která měla spoustu kšeftů na svatbách a podobných rodinných akcích. Dostával jsem už solidní peníze, 3 libry za večer. Musíme mít na paměti, že když jste ve škole a vaše průměrné kapesné je 12,5 pencí, jsou 3 libry už opravdové bohatství. A tahle kapela hrála tři dny v týdny, většinou přes víkend. Byla to neobvyklá sestava – kytara, bicí, piano a klarinet. Lidem to ale tehdy nevadilo. Tahle poslední kapela se jmenovala Concorde Quartet a než jsem do ní nastoupil, hráli v triu. Vedl ji chlapík jménem Bernie Vick, bubeník, kterému bylo lehce přes dvacet a žil s rodiči v South Harrow. Pracoval pro Boosey & Hawkes a díky tomu měl přístup k levným notám, což bylo super. Obecně jsme hráli především lokální akce, hlavně v klubovně Ealing Borough Social Club. Jejich původní klavírista se během každého vystoupení nezřízeně opil. První hodinu to ještě šlo, protože vystoupení obvykle trvalo čtyři až pět hodin, s krátkými přestávkami. Nebylo úplně ideální, když byl klavírista v paralyzovaném stavu a byl neschopen hry ještě dřív, než bylo servírováno jídlo. Ještě horší bylo, že se při krájení dortu pokusil znásilnit nevěstu. Domnívám se, že právě tenhle problém vedl k jeho rezignaci.

Moje první akce s nimi byla v hospodě Tithe Barn v South Harrow. Bylo mi čtrnáct a popravdě jsem do té doby nikdy nebyl v hospodě, už vůbec ne kvůli alkoholu. Nicméně jsem měl už 185 cm a vypadal starší, takže to nebyl problém. Měli tam hlavní místnost, salónek a společenskou místnost, ze které se vstupovalo do tanečního sálu. Když jste si chtěli poslechnout kapelu, zaplatili jste si k pivu o penny víc a šli jste do společenské místnosti.

Začali jsme v Tithe Barn hrát a všechno šlo jako na drátkách. Byli tam chlápci, kteří hlasitě zpívali a dožadovali se oblíbených písniček a já si to parádně užíval. Čas od času někdo položil svou pintu na klavír a šel tančit.

Zhruba po hodině hraní Bernie oznámil do mikrofону: „Děkuji vám, dámy a pánové, uděláme si malou přestávku. Uvidíme se za patnáct minut.“ Pak se obrátil k mému pianu, ukázal na sbírku plných pint, a

řekl: „Ricku, kamaráde, měl bys s nimi trochu pohnout. Ještě jich není ani z poloviny tolik, co obvykle...“

Cože?

Ukázalo se, že pravidelní návštěvníci měli ve zvyku kupovat kapele pití a nechávali ho na vrchní desce piana. Během šedesáti minut jsem tak měl čtyři pinty piva, které jsem musel vypít. Ve chvíli, kdy jsem je vypil, už tam stály další tři a několik panáků skotské. Začal jsem pít panáky, protože mě děsil pouhý objem dalšího piva.

Po skončení jsem nasedl na své kolo, abych odjel domů. Necítil jsem hlavu, nohy ani ruce. Ani žaludek. Ani šlapky. Ani dlaně. Jenom se mi v těle rozléval žár. Ale kromě toho jsem byl střízlivý jako soudce.

Opileckou logikou jsem usoudil, že na kole pojedou parkem, protože mi to přišlo bezpečnější než po silnici. Na konci parku byla 90° zatáčka doleva, protože rovně byla místní zahrádkářská osada.

Podařilo se mi dostat z osady většinu kola, ale ne celé.

Zbytky kola jsem odnesl domů.

Úplně stejně jsem se takhle opil další dva víkendy.

Protože jsem už neměl k dispozici kolo, jeden ze spoluhráčů mě vždycky odvezl autem domů. Moje matka, bůh jí žehnej, neměla nejmenší tušení, že jsem byl opilý. Jen si myslela, že jsem *opravdu hodně unavený*. Dokonce jednou otci řekla: „Úplně ho to vyčerpává, jak hraje na akcích a do toho ještě chodí do školy.“

Určitě to byla těžká práce a díky následným alkoholickým dýchánkům jsem si každé pondělní ráno odnášel do školy i těžkou kocovinu.

Ve škole jsem měl na starosti malý obchůdek s potravinami.

Ten obchůdek byl vlastně jen taková velká kůlna uprostřed hřiště a jediné, co jste si tam mohli koupit, byly křupky a Coca-Cola. Měli jsme to na starosti dva. Ten druhý byl jeden kluk z Irska, který přišel s výborným nápadem, zahrnujícím láhev skotské. Zjistil, že když z láhve Coca-Coly sundáte víčko, zůstane v láhvi právě dost místa na to, abyste ji dolili trochou whiskey. Těmhle nápojům jsme říkali Speciály, stály devět pencí místo obvyklých šesti a byly určeny jen pro nejvyšší ročníky. Vždycky jsme přišli dřív, odstranili víčka a do některých lahví dolili skotskou. To všechno dřív, než se začaly tvořit fronty, takže učitelé o ničem nevěděli.

Fungovalo to náramně do té doby, dokud jsme v obchůdku pracovali my dva.

Jednou se ale stalo, že jsme byli kvůli nějakému prohřešku odvoláni a na naše místo dosazeni jiní žáci.

Žáci, kteří o našem triku se skotskou neměli tušení.

Žáci, kteří obsloužili nejprve mladší ročníky.

Speciály.

Během dopoledne.

Prvního pozvraceného odvedli do ošetrovny. „Asi se mu udělalo špatně, chudáčkovi.“

Další dva byli také odvedeni na ošetrovnu, ale už s pozdviženým obočím učitelů. Ve chvíli, kdy na šedesát prvků zvracelo a potácelo se jako opilí pobudové, bylo naše pokoutní obchodování v troskách. Nikdy se jim nepodařilo nám to přišít, ale už jsme nesměli v obchůdku pracovat.

Mezitím se naše kariéra s Concorde Quartet slibně rozbíhala. Bylo pro mě trochu zvláštní, hrát tolik taneční muziky. Stále jsem chtěl hrát rock'n'roll, ale v tom nebyly žádné peníze. V roce 1965 jsem byl v kapele už dva roky a všechny peníze jsme vydělali díky hraní k tanci. Stále existovaly klubovny a na svatbách lidé chtěli živou kapelu a chtěli si zazpívat staré melodie. Lidé stále tančili waltz, foxtrot a quickstep, rozhodně stále víc než rock'n'roll. Často jsme udělali nějakou popovou sérii, kdy jsme zahráli docela obyčejné cover verze nejnovějších popových písniček, ale hráli jsme hlavně starší věci.

Měli jsme docela slušnou reputaci a dokonce jsme začali hrát i v zahraničí...tedy, tím zahraničím mám na mysli tak vzdálená místa, jako třeba Southall. Bylo to hezkých pár mil daleko z našeho obvyklého působiště a s kvalitou našich aut a tragickou hustotou tehdejší silniční sítě nám to připadalo, jako bychom hráli nejméně v Německu.

Odehráli jsme několik výjimečných vystoupení, ale zdaleka nejpamátnější byla svatba v Hayes British Legion. V té době už jsem uvažoval o odchodu, protože jsem měl plné zuby hraní k tanci. Z místa konání nám dali vědět, že mají své vlastní piano, což nebylo neobvyklé, i když se často ukázalo, že místní nástroj je děsivě rozladěný. Rychle jsem si zvykl na každé akci přijít k pianu, odklopit víko a zahrát A. Terry Beresford mi na svém klarinetu zahrál B, které zní jako A, a tak jsme odhadem zjistili, jak moc je piano rozladěné.

Vešli jsme do Hayes British Legion a v rohu tam stálo nádherné, zářivé bílé pianino. To na mě udělalo velký dojem. Zbytek kapely si vytáhl své nástroje a začal se připravovat. Já přišel k pianu a zahrál A, aby se mohli naladit, což také udělali. Potom přijeli svatebčané a svědek ohlásil první tanec pro nevěstu a ženicha. To bylo znamení pro mě, abych začal hrát *The Lady is a Tramp*. Terry mi to odpočítal a já zabořil prsty do klaviatury. Jediný zvuk, který se ozval, bylo dřevěné klapání. Terry se otočil a pokynul mi, abych začal znovu. Výsledek byl stejný. Zvedl jsem víko klavíru a kouknul se dovnitř. V celém zatraceném nástroji bylo jediné kladívko. Áčko.

Šli jsme najít správce, který se, bůhvíproč, hned naštvál.

„Co je za problém?“ zamračil se.

„No, víte, to piano...“

„Co je za problém s tím zatraceným pianem? Minulý týden jsem ho nechal natřít úplně novou barvou. Je bez poskrvny.“

„To ano, vypadá moc pěkně. Ale uvnitř je jen jedno kladívko.“

„Víte co? Žádné vaše nesmysly mě nezajímají...“

Zbytek večera jsem strávil popíjením s družičkami.

SAKRA, UŽ ZASE

Těch několik pint, které se mi objevily v mých šestnácti na pianu, se během následujících dvou dekád vyvinulo v jednu z nejtěžších alkoholových závislostí v hudebním průmyslu. Během té doby jsem se přidal a zase opustil Yes a nastartoval svou vlastní sólovou kariéru, ale k tomu se ještě dostanu. Nejdřív mi ale dovoluňte zmínit English Rock Ensemble, pravděpodobně jednu z nejvíce nasávajících kapel, které se kdy objevily na podiu. Byla složená z nesmírně talentovaných muzikantů, procestovali jsme spolu celý svět a během té doby jsem zažil jedny z nejpamátnejších chvil svého života.

A několik dalších, které si nepamatuji.

Jednou jsme během letu do Japonska vypili všechn alkohol na palubě letadla.

Na začátku sedmdesátých let nebylo ještě tolik přímých letů do Japonska. Většinou se zastavilo někde v Moskvě nebo Anchorage, kde museli všichni pasažéři vystoupit, zatímco se dotankovalo palivo.

V tomto konkrétním případě jsme letěli do Japonska, kde jsme měli vystupovat s Tokijským Symfonickým Orchestrem. Kapela a technici nastoupili do letadla, které bylo z poloviny prázdné – řekl bych, že na palubě nebylo víc lidí než sto.

Do naší tankovací zastávky v Anchorage zbývalo několik hodin, takže jsme si přirozeně dali panáka. Dohromady nás bylo nějakých dvacet lidí a je potřeba mít na zřeteli, že jsme pili opravdu hodně brutálně. Nejdřív jsme vypili všechno evropské pivo. Pak jsme se dali do japonského, i to jsme vypili. Pak jsme vyčistili všechn tvrdý alkohol, potom malé láhve s vínem a nakonec saké.

Když do zastávky v Anchorage zbývala ještě hodina, přišel ke mně

uličkou steward.

„Pane Rakemane, kapitán mě informovat, všechen alkohol pryč. Úplně.“

„Vážně? A to není ani sherry nebo aspoň sklenice portského?“

„Všechno pryč, pane Rakemane.“

Pak mi řekl, že zásoby jídla i pití budou také doplněny během zastávky v Anchorage. V tuhle chvíli musím dodat, že všichni v English Rock Ensemble měli to nejlepší vychování. Mohli pít jako duhy, ale vždycky se chovali jako gentlemani. Každopádně jsme přistáli a zamířili k terminálu v Anchorage, který v té době připomínal obrovskou hliníkovou boudu s velkým medvědem grizzly. Během pár sekund jsme našli bar a objednali si pití. Následovalo ještě několik rund a zase jsme se vrátili do letadla a usadili se k druhé části letu do Tokya. Zavolali jsme si toho samého stewarda a objednali si další pití. A pak další...

Když jsme byli zhruba hodinu od Anchorage, objevil se u mého sedadla zkroušený steward.

„Pane Rakemane.“

„Ano? Jak to jde?“

„Velmi dobře, pane Rakemane. Ale kapitán mě informoval, už zase nic není. Všechno pryč.“

To bylo neuvěřitelné, dostali jsme záchvat smíchu. Dvakrát během jediné cesty jsme vypili letadlo do sucha. Stevardi byli moc fajn a všichni jsme se tomu zasmáli.

Přistáli jsme, odbavili se a zamířili do hotelu Hilton, kde se ubytovávaly všechny kapely, a už jsme o tom nepřemýšleli. Promotérem v Tokyu byl chlapík, který se jmenoval pan Udo, který je, pokud se

nemýlím, stále velké zvíře v japonské hudební branži, i když mu už musí být hodně přes sedmdesát. Je to jeden z nejpříjemnějších lidí, které můžete potkat. Čekal na nás u letadla („Nazdal Licku“) a my za ním jeli do hotelu. Všichni jsme byli docela vyřízení, přesto jsme zamířili přímo do baru na posledních několik rund, než jsme šli konečně do postele.

Další ráno mě pan Udo přišel navštívit do hotelu. Měli jsme naplánováno, že se mnou projde rozvrh zkoušek, složení orchestru, jak se chovat v různých situacích a tak dále. Místo toho na mě čekal šokovaný a s nejvýznamnějšími japonskými novinami v ruce. „Licku, tady se píše, že jste vypili letadlo do sucha...dvakrát.“

Já samozřejmě neumím číst japonské písmo, takže mi Udo přečetl celý článek se všemi legračními detaily. Takže teď už aspoň vím, jak se japonsky řekne „evropské pivo, japonské pivo, tvrdý alkohol, malé lahve vína a saké“.

„No a to je špatně?“

„Tady se píše, že stevald žíká, že jste velmi příjemní lidé, dobře vychovaní, ale že nikdy v životě neviděl něco podobného!“

„Dobře, ale je to problém?“

„Plo mě ulčitě ne, Licku. Japonské aelolinie chtějí sponzolovat celé tulné!“

Samotné koncerty byly velkolepé. Do našeho příletu ještě nebyly všechny koncerty vyprodány, ale během pár hodin od titulku v novinách o našem popíjení v letadle už jste neměli šanci sehnat lístky za jakékoliv peníze. Věřím, že to bylo poprvé, kdy měl v Japonsku někdo sponzorovaný koncert, protože v té době to byla neslýchaná věc, která také pomohla. Show měla oba večery obrovský úspěch a byl to velice příjemný zážitek. První večer jsme nejdříve zahráli skladby z mého prvního alba z roku 1973 *Six Wives of Henry VIII* a po přestávce

jsme zahráli celý sólový opus z roku 1974 *Journey to the Centre of the Earth*, který byl v Japonsku číslo jedna (tentokrát bez dinosaurů, ale k tomu se ještě dostaneme... všechno vysvětlím).

Publikum bylo fantastické. Vypadalo to, že si mě oblíbili a částečně za to nejspíš mohla i moje postava – většina Japonců je menší postavy a já mám 186 cm bez bot a navíc jsem měl ještě dlouhé blondřaté vlasy. Kdykoli jsem šel v Japonsku po ulici, bylo mě vidět na míle daleko. Byl jsem pro ně úplně něco nového.

Náš koncertní rider čítal třináct stránek a řádek za řádkou byl jako nápojový lístek: piva, vína, tvrdý alkohol, každý nápoj, na který si vzpomenete. A potom, na úplně poslední stránce, byla malá mezera a za ní jeden řádek s požadavkem na jídlo: „Solené arašídy – není nutné“.

Vždycky jsme se s naším riderem dokázali popasovat a nebyla to jen věčně žiznivá kapela a technici, ale i naši hosté, které jsme na své koncerty zvali. Během přestávky našeho prvního koncertu jsme si všimli, že za námi požadovaným alkoholem leží ještě dvanáct lahví velmi drahého šampaňského. Nijak jsme se nad tím nepozastavili a předpokládali jsme, že je to uvítací dar od pana Uda. Nechali jsme je být, pustili se do našeho rideru a celé obrovské zásoby alkoholu mezi námi rychle mizely. Pak se objevil náš tour manager, nesmrtelný Funky Fat Fred (pořádně se s ním setkáte později) a oznámil nám, že nastal problém s ozvučením houslí a že kvůli tomu bude asi půl hodiny zpoždění. Trochu nás to štválo, protože měl koncert výbornou atmosféru a my nechtěli zklamat publikum, ale bylo nám vysvětleno, že japonské publikum je v každém směru nesmírně dobře vychované a že z tohoto nepředpokládaného zdržení nevzniknou žádné problémy. Abychom zabili dlouhou chvíli, upřeli jsme přirozeně pozornost k jedinému alkoholu, který ještě v šatně ležel, což bylo těch dvanáct tajemných lahví šampaňského. Bylo nás sedm a s dvanácti lahvemi jsme si poradili moc pěkně.